

BÉKÉSI ÚJSÁG

Roma Oldal

Egyenlők az esélyek?

A Békési Újság mellékleteként jelentkező Roma Oldal mostani számában szereplők számára az életük központi kérdése a munka, vagy sokkal inkább a munka hiánya.

A társadalomban verseny uralkodik. Aki nem jut munkához, az lemarad. Köztudott, hogy ebből a szempontból a rendszerváltás után a romák húzták a legrövidebbet. Alapvetően persze azért, mert nem volt piacépes tudásuk.

Úgyanakkor kérdéses az is, hogy ha megszerzik azt, akkor egyenlő eséllyel indulnak-e a munkaerőpiacon. Az általunk megszólaltatott véleménye ebben a kérdésben megosztott.

Szerintem sokszor még a portán sem jutnak túl – ez szó szerint és képletesen is értendő. A véleményem az, hogy ötvenszázalékos elutasítás a munkahelyeken is megvan.

A mai kormányzó erőknél, vagyis mindenekelőtt az MSZP-nél elsődleges feladata az kellett volna hogy legyen, hogy legalább a hátrány újratermelődését megakadályozza. Hogy aki a hátrányos helyzetből ki akar törni, annak legyen erre lehetősége.

Összegzőképpen: a hazai romák legalább annyira magyarnak érzik magukat, mint cigánynak. A cigányság nem arra szövetkezett, hogy a szociális ellátórendszer eltartottja legyen. Mi azt szeretnénk, hogy munkát vállalhassunk, a kultúránkat megőrizve a társadalom integráns része legyünk. Ne legyünk kevesebbek, mint más.

Sorskérdésnek nevezem, hogy a következő években Magyarországra érkező, a cigányság beilleszkedését szolgáló uniós pénzeket hogyan tudjuk majd felhasználni. Megjegyzem, hogy a szociális kiadások mellett kell munkahelyek teremtésére is. Nagy kérdés persze, hogy lehetséges-e a kettő együtt. Véleményem szerint ebben jelen pillanatban az ellenzék nyújtja a romák számára.

Lakatos Gyula

Békésről a Budapesti Zeneművészeti Egyetemre

BUDAI KRISZTIÁN NAGYBŐGŐN ÉS BASSZUSGITÁRON IS KITŰNŐEN JÁTSZIK

Budai Krisztián szülei és nagyapja ösztönzésére kezdett zenélni. A fiatalember 1986. júniusában született Békésen, és természetesen a helyi alapfokú zenei általános iskolában, Bódizs János tanár úrnál ismerkedett meg a zene alapjaival, az intézményben kezdett el furulyázni. Később a Békéscsabai Zeneművészeti Szakközépiskola növendéke lett, ahol sikeres érettségi vizsgát tett. Mint elmondta, nagyon sokat jelentettek számára tanára, Horváth Elek útmutatói, tanácsai.

– Kezdetben a nagybőgőt még nem értem el, a tanár úr ezért nem kis örömmel basszusgitáron tanított meg játszani – mesélte Krisztián. A szakemberek egyébként kezdetektől komoly tehetségnek tartják, s remélhetőleg adottságait jól kamatoztatja majd.

Később azután már a jelenlegi hangszerét a nagybőgőt is kézbe vehette. Ilyen irányú tanulmányait ugyancsak Horváth Elek irányította. A fiatal ember kérdésemre elmondta, a zenében nincs igazi kedvence, mindent szeret játszani, a klasszikusoktól a roma zenén át

Budai Krisztián otthonában is gyakorol

a pop műfajig minden leköti, „csak ő is zenélhessen”. Nagy örömmel mesélte, hogy fellépett a Művészek Palotájában, természetesen az iskola engedélyével. 2005. áprilisában játéka nagy sikert aratott a Magyar Olimpiai Bizottság békéscsabai rendezvényén, a Jókai Színházban. Az eseményen jelen volt Schmitt Pál, a MOB elnöke is. Néhányszor a könnyedebb vízekre is „átevezett” már, néhány társával együtt hozta létre a Roma Drom (Roma Út) nevű együttest, amelynek dallamos zenéje sokak tetszését elnyerte.

Budai Krisztián elmesélte, hogy a Budapesti Zeneművészeti Egyetemre felvételizett, ahova legnagyobb öröme elsősre felvették, és jelenleg is a felsőoktatási intézmény hallgatója. Hozzátette, az egyetemi élet nem túl könnyű, és bár tanulmányi támogatást nem kapott, szülei és családja is mögötte áll, amiben csak tudják támogatják. Krisztián ennek köszönhetően nyugodtan a tanulásra koncentrálni.

A jövőjét illetően elmondta, mindenképpen a zene világában szeretne maradni.

Április 9-én választunk először

Hivatalosan is kezdetét vette a választási kampány.

Április 9-én lesz a 2006. évi országgyűlési képviselő-választások első fordulójának jelentése be Solyom László köztársasági elnök; a második forduló április 23-án tartják. Az államfői bejelentéssel hivatalosan is kezdetét vette a választási kampány. A választópolgárok hamarosan megkapják vagy már meg is kapták kopogtató céduláikat, amelyet a választásokon indulni kívánó jelölteknek lehet leadni. Egy-egy jelöltnek 750 kopogtatócédulát kell összegyűjtenie ahhoz, hogy elindulhasson egyéniben az országgyűlési képviselő-választáson.

Az áprilisi szavazatainkkal az országgyűlési képviselői helyekre kell majd voksolni. A mandátumokért a négy jelenlegi parlamenti párton kívül az országgyűlésben nem szereplő politikai erők is megküzdhetnek a szavazatokért. Négy évvel ezelőtt Békés és térségében a Fidesz színeiben induló Erdős Norbert győzött, megelőzve Dr. Rácz Lászlót, az MSZP jelöltjét. Solyom László köztársasági elnök szerint az ország helyzete azt követeli, hogy minél hamarabb alakuljon meg a következő kormány.

„Inkább munkahelyet kellene teremteni számukra”

Mint a Roma Oldal előző számában megfogalmaztuk, szeretnénk megtudni, hogy miként vélekednek a társadalom nem roma tagjai a cigányságról, helyzetünkről és a lehetőségeinkről. Elsőként Zuba János gondolatait olvashatják.

Zuba János

Úgy külön-külön nem szeretem a tótokat, a svábokat, a cigányokat. Jómagam nagyon rég-ről, apai ágról, szegről-végről ukrán eredetű lennék. Amúgy van a családban anyai ágakon sváb, tót, magyar. Kérdezhetném hogy melyik vagyok? De jobb azt mondani és tudni, hogy békési magyar állampolgár va-

gyok, mint mások is, akik itt élünk együtt.

Többször hallottam már, hogy a cigányok nem szeretnek dolgozni. Volna ehhez néhány „hangos” gondolatom. Úgy 20-25 éve már annak, amit elmesélek.

Második munkahelyemen, a mezőberényi Volán kirendeltségen dolgoztam menetirányítóként. Három rakodóbrigád is dolgozott ott, közel 50 ember, akiknek kilencven százaléka cigány volt.

Nagyon sok árut kellett ki- és berakni a vagonokból. Sokszor a váratlan vagonérkezők miatt hajnal négykor kezdődött a műszak. Négy előtt ott volt mindenki. Aztán újabb nap, újabb kiértésítés. Volt fizetés, volt értelme.

Eszembe jut ez, amikor betérek egy kávéra valahol, és a pár pohár sörtől már nagyon bátor, nagyon öntudatos „honpolgár-

társ” szidja a cigányokat, úgy egy kalap alá véve őket. Adót évek óta nem fizetett, de dumál, hogy az „ő pénzt osztják ki segélyként”. Némely nagyhangú a sörsörkorsónál nehezebb dolgot sohase vett a kezébe. Ha véletlenül mégis, mindjárt szenté is avatta magát.

Honnan is tudná, milyen is az: ötven tonna cement fel-lerakása után még „pihenésből” egy vagon tűzifát bevinni a Tüzeprre. Aztán munka után, és szabadnapon házat építeni, jószágot tartani, a gyerekekkel is foglalkozni.

Mert mindez így volt akkor és később is, amikor idénősültem Békésre, és egy idő után a békéscsabai Városgazdálkodási Vállalatnál voltam szállítási osztályvezető.

Volt egy kemény tél. Este már szakadt a hó. Érdekes módon, Csabán nem került elég hómunkás, pedig nagyváros. Mindenki tehetetlenül várta, hogy mi lesz másnap. Az ügyeletes sofőrökkel beindítottam három buszt, és irány haza az embereimért, a köztisztás cigá-

nyokért – mondtam. Az amúgy jólelkű tót sofőrök, csak elnézően somolyogtak, nem lesz ebből semmi, úgyse jönnek, dűnnyögték. Este fél nyolc volt, és megállás nélkül havazott.

Amint hazaértünk Békésre, bementem először Czinanóékhoz, aztán Fehérékhez, Antóniékhoz, és így tovább. Míg a család lapátot bírój tagjai öltözködtek, elemózsiát pakoltak, addig a családfelek mentek szólni másoknak. Fél óra

se telt el, tele voltak a buszok, még álltak is az emberek.

És másnap reggel tiszta volt a város. A hozzátartozókat, szabadnaposokat hazavittük, a többiek, akiknek rendes műszakja kezdődött, maradtak.

150 békési cigányember és legény mutatta meg, hogy a tél, a kemény munka nem ellenfél számukra! S talán ezt az irányt kellett volna tovább vinni. Munkahelyeket teremteni az ő számukra is.

Zuba János szerint a romák igenis dolgozni akarnak. Képünk illusztráció

Békési romák mondták

A NŐK ELHELYEZKEDÉSI ESÉLYEIRŐL

LÓLÉ
ÁRPÁDNÉ
NYUGDIJÁS

Nem fényes a helyzetünk, s talán a fiatalokat érinti ez a probléma a legjobban. Egyébként én negyven évet dolgoztam egy munkahelyen megszakítás nélkül. Nyugdijas vagyok ugyan, de átérzem a baj súlyát, hisz vannak gyermekeim s küzdenek a problémával. De egyáltalán mit is várunk? Még a roma férfiak sem kellenek sehova. „Te nem cigány vagy” mondta nekem a pásztorom egykoron. Te egy újjászületett ember vagy! A gyülekezetben emberszámba vesznek bennünket. A munkánál miért nem – ezt kérdezem.

ANTÓNI
GABRIELLA
BOLTI ELADÓ

Esélyem az semmi, édesapámék dolgoztak becsülettel, tanítottak, hogy megfelelő esélyünk legyen az életben. A tanulmányaim befejezése után jött a fekete leves. Negyedik éve jelenkezem rendszeresen eladóként, hisz ez a becsületes szakmám. De nem vesznek fel sehova. Pedig én nem tanfolyamon végeztem, hanem három éves szakmunkás vizsgát tettem. Sokszor úgy érzem, hogy reményem sincs már. Nem hiszem, hogy bizonyítanom kellene. De még az esélyt sem kapom meg.

KONKOLY
EDIT
FODRÁSZ

Szerintem a kormány is tehet arról, hogy a nők nagyon nagy többsége nem tud dolgozni. Pedig munkahelyeket ígérni, azt tudták. Jelen állás szerint ha megkérdem valahol, hogy van-e felvétel, rám néznek s egyből „betelt” a válasz. A hirdetést meg még két hétig is látom! Magamat egyébként folyamatosan képezem, érettségire készülök. De hasznát veszem-e majd? Nem vagyok benne biztos. Túl hamar ítélni keznek, talán azt hiszik, hogy meglopjuk őket. Az értékeinket meg nem is akarják meglátni.

SZILÁGYI
JULIANNA
SZOCIÁLIS
GONDOZÓ
ÉS ÁPOLÓ

Talán rólam nehezebb megmondani, hogy roma vagyok. Véleményem szerint ma nem csak a romák küzdenek a munkanélküliség problémájával. Ugyanakkor sajnos nagyon sokat számít a bőrszín! A szakmámban kereslet az volna, hiszen kevés a szakápoló, de pénz a foglalkoztatásomra már nincs. A fiúknak, férfiaknak talán könnyebb, mert ők segédmunkásként különböző építkezéseken, munkákon el tudnak helyezkedni. De mi hol toljuk a talicskát?

Néhány érdekesség a cigányság hazai történetéből

Most induló, a cigányság történetével foglalkozó sorozatunk első részében történelmi érdekességekről olvashatnak.

II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem táborában is muzsikáltak cigányok. Czinka (cigány) Panna apjának bandája buzdította, lelkesítette a fejedelem seregét. A Rákóczi-induló alapdalát is tőlük származtatják. Rákóczi seregeiben voltak cigány katonák, akik kovácsokként, zenészekként is dolgoztak. Ők patkolták, gyógyították a lovakat, fegyvert kovácsoltak, hadiszekereket gyártottak, puskművesek voltak. 1848-ban Görgey az ütközetek után rendezett tiszti mulatságot cigányzene mellett. Minden csapatparancsnok saját zenekart szervezett. – A fémműves mesterség is ősi foglalkozás a cigányoknál. II. Ulászló menlevelet adott Tamás cigány vajdának, mert az hadiszekereket gyártott. – A brassói fegyvertárakban 1505-1525-ben cigányok ková-

csoltak fegyvert. – Mátyás király 1476-ban kelt levelében megparancsolta, hogy a szebeni cigányokat ne háborgassák, mert azok neki gyártanak fegyvert. – A cigányok kovács és ércműves mesterségét Betaillard elemezte, és a cigányoknak tulajdonította a bronz Európába való behozatalát. – A kárpáti cigányok jelentősebb csoportjai az 1400-as évek elején érkeztek Magyarországra, Hor-

vátországon keresztül. Ezért van nyelvünkben több szláv eredetű szó. Kocsival, lovakkal jöttek, zenélés és fémművesség volt a megélhetési forrásuk. – A cigányok között katonákat is lehetett találni. Lippai Balázs volt Bocskai hadvezére, 1604-ben halt meg. Thököly ezredese Horváth Ferenc volt, 1690-ben halt meg. – A cigány foglalkozások vándor-foglalkozások. A hagyományos

vándor-foglalkozások Európában is átalakulóban vannak. Ezek a mesterségek: kovácsok, arany- és rézművesek, fémmegmunkálók, fafaragók, nem adnak megfelelő megélhetést. Ezért előtérbe került a kereskedelem. Szőnyegekkel, régiségekkel kereskednek, bútorokat faragnak. Zenész, festő, grafikus, hangszerkészítő foglalkozású is található közöttük.

Milák Brigitta békési festő alkotása. Képünk illusztráció

Akik előtt megnyílt a számítástechnika világa

Tizennégyen végezték el a Mégis Van Remény Egyesület Alternatív foglalkoztatási szolgáltatások, hátrányos helyzetű emberek, köztük a romák foglalkoztathatóságának javítása című programján belül a számítástechnikai képzést. A több mint száz órás oktatás során a résztvevők megismerkedhettek az internet, a szövegszerkesztés, a táblázatkezelés, és az operációs programok alapjaival – nyilatkozta a Mégis Van Remény Egyesület munkatársa, Domokos Katalin aki a képzést szervezte. A HEFOP – 23.2 programon belüli képzésen belül hamarosan újabb informatikai képzés veszi majd kezdetét.

Néhányan már ismerték a számítógépet, de voltak, akik először ültek a képernyő előtt.

A roma nőkre is figyelniük

Olyan társadalom megvalósítása, amelyben a nők tehetségüknek megfelelően helyet kapnak a gazdasági, társadalmi és politikai életben. Többek között ez a célja a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség nőtagozatának, amelynek Békés és térségében működő szervezete a közelmúltban alakult meg. A tagozat munkája során szeretné megszólítani a roma nőket is, hogy érezzék, tartoznak valahová, ahol megbecsülik őket. – tudtuk meg a szervezet elnökétől, Dr. Pálmai Évától. Mint ismert, a cigány hölgyek nehezen tudnak elhelyezkedni, talán még kevesebb a lehetőségük, mint a férfiaknak.

Kishírek a roma világból

ALIG FOGLALKOZTAK VELÜK

A gyakorlatban is tenni kell azért, hogy a megkülönböztetés-ellenes jogszabályokat az egyes országokban betartsák – jelentette ki Brüsszelben Járóka Livia, a Fidesz európa parlamenti képviselője.

ROMA GARANCIA

Az Országos Cigány Önkormányzat (OCÓ) határozati javaslat benyújtását kéri a négy roma származású parlamenti képviselőtől. A javaslatban a szervezet által korábban megfogalmazott, a cigányság számára szükséges garanciák szerepelnek.

OFA PÁLYÁZAT

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány pályázatot írt ki a roma foglalkoztatás bővítésére az ötven dolgozónál kevesebbet foglalkoztató cégek számára.

Legfeljebb hatmillió forintos támogatást kaphatnak romák alkalmazásához.

ROMA SZAVAZATOK

Míg a Fidesz elnöke több alkalommal, számos fórumon beszélt a romák problémáiról, az MSZP és Gyurcsány egyelőre nem szólaltak meg. Úgy tudjuk, ez nem változik a kampányban sem. De hova szavaznak akkor a romák?

NYELVÜNKÉRT

A romák által beszélt romani nyelv megmentését tűzte ki célul a Manchesteri Egyetem. Az egyetem honlapján elhelyezett romani hangos szótár a nyelv összes nyelvjárásról tájékoztat.

Maro, mandro, mangro, maro, mauro – a romani nyelv "kenyér" jelentésű szavának különböző változatai a Manchesteri Egyetem Romani

Project oldalán olvashatók. Az egyetem azt a célt tűzte ki, hogy bemutassa a romani nyelv 42 európai országban beszélt nyelvjárást. A szóra kattintva nemcsak a fonetikai átírást és a hangalakot jeleníti meg a program, hanem Európa térképén bejelöli azt a területet is, ahol az adott nyelvjárást beszélik.

HELYI MŰVÉSZEK

Milák Brigitta és Vagyon Rita roma művészek szeretnék maguk köré gyűjteni a tehetséges helyi roma alkotókat. Az önmagukban ambíciót érző fiatal művészek támogatására a két művésznő és néhány társuk létrehozták a Néhányfogva Közelebb a Végtelen Alapítványt. Erről bővebb felvilágosítással szolgál és fogadja jelentkezéseket Milák Brigitta és Vagyon Rita a 06-30/265-0275-ös telefonon.

TOVÁBB ÉLNEK AZ ELŐÍTÉLETEK

Továbbra is erősek a romákkal szembeni előítéletek – állapította meg legújabb vizsgálatának összefoglalásaként a Tárki. A 18 év felettiek körében készített reprezentatív felmérés szerint a felnőtt lakosság négyötöde úgy gondolja, hogy a romák gondjai megoldódhatnak, ha végre elkezdene dolgozni.

HOLOKAUSZTRA EMLÉKEZTEK

A Parlamentben a közjogi méltóságok, a pártok képviselői, magyar EP-képviselők, a hazai zsidó- és cigányszervezetek, valamint a diplomáciai testületek képviselői emlékeztek meg a holokauszt áldozatairól. A későbbi generációk kötelessége, hogy fenntartsák azt az erkölcsi rendet, amelyben Auschwitz és az általa jelképezett népirtás megismételhetetlen – mondta a köztársasági elnök. A második világháború alatt több tízezer cigányt hurcoltak el és végezték ki a haláltáborokban.

Hosszú és nehéz lesz a romák beilleszkedése

Véleményét e témában ifj. Kovács Gusztáv békési műköves fejtette ki lapunk számára.

Ami a romák integrációját illeti, mára eljutottunk oda, hogy szociológusok rögzítették a tényeket, ami kiindulási pont ugyan lehet, de a megoldáshoz kevés. Ennél tovább viszont még nem sikerült lépni, sem az állam, sem a civil társadalom nem tudott átfogó megoldással előállni. Hiányzik továbbá a türelem, mert tudomásul kell venni mindenkinek, hogy a romák beilleszkedése nem fog egyik napról a másikra megtörténni. A folyamat hosszú és konfliktusokkal teli lesz.

Talán a várható konfliktusok miatt kérik egy átfogó program. Eredményt elérni ugyanis csak pozitív diszkriminációval, azaz a romáknak szánt pluszlehetőségekkel, és persze pluszpénzek felhasználásával lehet. Ezt nehéz elfogadtatni a többségi társadalommal. De tudatosítani kell a békési

Kovács Oszkár

cigánysággal is, hogy nekik is tenniük kell sorsuk jobbításáért. Itt van szerepük a romaszervezeteknek. Kérdés persze, hogy mennyire tudják ezt a feladatot megoldani, milyen hatékonysággal tudják a cigányokat megszólítani.

Az bizonyos, hogy a többségnek és a kisebbségnek egyaránt tudomásul kell venni a másik szokásait, életvitelbeli sajátosságait, és mindenkinek be kell tartani azokat a szabályokat, amelyek az együttélés zökkenőmentességét biztosítják. Hisz talán jó házasságnak is ez az alapja.